

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. Nowogrodzka 1, 18-400 Łomża, skr. poczt. 68,
e-mail: bilo@praca.gov.pl www.pup.lomza.pl
tel. 086 215 80 10, 086 216 28 97, fax 086 216 34 92
REGON: 450708638, NIP: 718-12-19-408

PUP.OK.0613-20/HH/14

Urząd Miejski w Łomży
Centrum Obsługi Mieszkańców
W P L Y N Ę Ę O

2014 -06- 13

Ilość zał. 1

Nr dz. 13031 Podpis *Trochala*

Łomża 12.06.2014r.

**Pan
Maciej Borysewicz
Przewodniczący
Rady Miasta Łomży**

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży przesyła „Informację o aktualnej sytuacji na rynku pracy w mieście oraz działaniach podejmowanych przez Urząd w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych na terenie miasta”.

Z poważaniem

**DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY**

Mieczysław Bieniek
Mieczysław Bieniek

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**

**Informację o aktualnej sytuacji na rynku pracy w mieście
oraz działaniach podejmowanych przez Urząd
w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.
Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych
na terenie miasta**

*Material został opracowany
na podstawie danych statystycznych
i opracowań
GUS, WUP w Białymstoku
i PUP w Łomży
oraz
Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy
i Prognoz Gospodarczych*

ANALIZA RYNKU PRACY POWIATU GRODZKIEGO M. ŁOMŻA, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB W WIEKU PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Rynek pracy na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Grodzkiego

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży jest jednostką samorządową wspólną dla Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego, funkcjonującą pod zwierzchnictwem Starosty Łomżyńskiego, na mocy porozumienia zawartego w dniu 18 stycznia 2000r. pomiędzy Prezydentem Miasta a Starostą Łomżyńskim. Zadania realizowane przez Urząd wynikają z przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 roku Nr 69, poz. 415 z późn. zm.). Podstawą działania urzędu jest Regulamin Organizacyjny PUP w Łomży uchwalony Uchwałą Zarządu Powiatu Łomżyńskiego Nr 42/46/2000 z dnia 27 kwietnia 2000 roku z późniejszymi zmianami.

Podlaskie zostało podzielone na 17 powiatów, w tym 3 powiaty grodzkie - Białystok, Suwałki, Łomża oraz 118 gmin. Stolicą jest miasto Białystok, liczący prawie 300 tysięcy mieszkańców. Pozostałe większe miasta regionu to Suwałki (ok.

70 tys. mieszkańców) i Łomża (ok. 62 tys. mieszkańców).

Ziemia Łomżyńska położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i graniczy z dwoma polskimi województwami: warmińsko-mazurskim oraz mazowieckim.

Powiatowy Urząd Pracy, swoim działaniem, obejmuje obszar dwóch powiatów: Miasta Łomży – na prawach powiatu grodzkiego i Powiatu Łomżyńskiego. Swoim zasięgiem powiat łomżyński obejmuje:

- dwie gminy miejsko-wiejskie: Jedwabne, Nowogród;
- siedem gmin wiejskich: Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna;
- dwa miasta: Jedwabne, Nowogród.

Powiat łomżyński jest regionem typowo rolniczym o powierzchni 1.353,93 km² i liczbie mieszkańców - 51.860. Z pracy w gospodarstwach rolnych utrzymuje się aż 65% mieszkańców. Na terenie powiatu znajduje się 8.295 gospodarstw rolnych o przeciętnej wielkości 11,2 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień 31.12.2013r. 2.993, w tym 2.724 podmiotów sektora prywatnego.

Łomża liczy 62.711 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 3.271 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień 31.12.2013r. 6.263, w tym 5.923 podmiotów sektora prywatnego.

Na koniec 2013 roku pracownicy pośrednictwa pracy PUP w Łomży nawiązali kontakty z 1.798 pracodawcami, w tym z Łomży z 1.327, a z Powiatu Łomżyńskiego – z 471.

Tabela Nr 1 przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w latach 2011 – 2013 oraz liczbę podmiotów gospodarczych współpracujących z Urzędem według stanu na dzień 31.12.2013r.

Tabela Nr 1
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2011r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2012r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2013r.	Liczba podmiotów gospodarczych współpracujących z PUP w Łomży wg stanu na dzień 31.12.2013r.
1.	PUP w Łomży	8 944	8 896	9 256	1 798
2.	Miasto Łomża	6 181	6 063	6 263	1 327
3.	Powiat Łomżyński	2 763	2 833	2 993	371
	z tego:				
	Gmina Łomża	716	763	795	132

Gmina Jedwabne	235	237	255	41
Gmina Miastkowo	185	181	209	38
Gmina Nowogród	250	262	271	37
Gmina Piątnica	639	664	690	110
Gmina Przytuły	66	69	70	12
Gmina Śniadowo	289	290	318	52
Gmina Wizna	187	183	184	24
Gmina Zbójna	196	184	201	25

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych wg klasyfikacji NTS w układzie 66 podregionów, obliczenia własne

Omawiając zmiany zachodzące na łomżyńskim rynku pracy nie można nie brać pod uwagę znaczenia czynników demograficznych, które określają wielkość populacji w wieku aktywnym zawodowo i wpływają na strukturę pracujących i bezrobotnych.

Szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia rynku pracy ma struktura ludności Łomży według wieku oraz płci, gdyż ma to znaczenie przy nabywaniu praw emerytalnych. Kobiety stanowią 52,0 % ogółu ludności; na 100 mężczyzn przypada ich 108,2. Współczynnik ten zmienia się w zależności od wieku. Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 39 roku życia – na 100 mężczyzn przypada 96,0 kobiet, natomiast w wieku powyżej 39 lat współczynnik feminizacji wynosi 114,8, a w rocznikach 65 lat i więcej na 100 mężczyzn przypadają średnio 152,3 kobiety.

Spółczesność Łomży wyraźnie starzeje się. Rezultatem zachodzących procesów demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (0–18 lat), tym samym następuje dalsze zmniejszenie udziału tej grupy osób w ogólnej liczbie ludności z 24,7 % w 2012r. do poziomu 18,8 % w 2013r. Zmiany w strukturze wieku ludności oznaczają istotne wyzwania dla systemu zabezpieczenia społecznego. Starzenie się ludności oznacza konieczność zwiększenia transferów społecznych na rzecz tej grupy ludności (co wynika z potrzeby wypłaty emerytur, rent, usług zdrowotnych i opiekuńczych).

Duże zmiany dotyczą populacji w wieku tzw. produkcyjnym, który w Polsce oznacza kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyzn w wieku 18-64 lat. Należy zauważyć, że osoby w wieku produkcyjnym stanowią zasoby siły roboczej na łomżyńskim rynku pracy i z tego względu wielkość tej populacji jest szczególnie ważna. Odsetek osób w wieku zdolności do pracy (w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 64,0 % w 2010r. (w tym u kobiet 67,8 %), 64,3 % w 2011 r. (w tym u kobiet 60,5 %), 64,5 % w 2012r. (w tym u kobiet 68,8 %) i 66,4 % w 2013r. (w tym u kobiet 62,1 %) , przy czym tempo przyrostu tej grupy ludności jest coraz wolniejsze. Wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków, a równocześnie występuje proces starzenia się zasobów siły roboczej powodowany coraz większą liczbą osób w wieku tzw. niemobilnym, czyli 50 lat i powyżej. W 2013r. udział ludności Łomży w tym wieku w ogólnej liczbie ludności miasta wynosił 26,0 %, podczas gdy w 2012r. – 19,4 %, w 2011r. – 18,8 % i w 2010r. – 18,1 %.

Syntetycznym miernikiem obrazującym wydolność systemu zabezpieczenia społecznego jest współczynnik obciążenia demograficznego ogółem, pokazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Z perspektywy systemów zabezpieczenia społecznego istotne jest także to, jak kształtuje się współczynnik obciążenia osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej; mężczyźni w wieku 65 lat i więcej), które są przede wszystkim beneficjentami różnego rodzaju świadczeń społecznych. W 2010r. na 100 osób w wieku produkcyjnym na terenie Łomży przypadało 48,4 osoby (56,5 kobiet i 40,6 mężczyzn) w wieku nieprodukcyjnym, w 2011r. odpowiednio – 47,5 osoby (55,9 kobiet i 39,3 mężczyzn), w 2012r. odpowiednio – 48,9 osoby (59,4 kobiet i 40,5 mężczyzn), a w 2013r. odpowiednio – 50,6 osoby (61,1 kobiet i 40,6 mężczyzn) . Według GUS wskaźnik ten w Polsce zmniejszył się w latach 2010-2011, ale już od 2012 roku systematycznie wzrasta.

Zmiany demograficzne obserwowane w ostatnich latach, w tym wzrost liczby urodzeń, mogą wskazywać na przełom w dotychczasowym rozwoju ludności na terenie działania PUP w Łomży. Jednakże perspektywa szybkiego wyjścia z depresji urodzeniowej jest odległa. Niski poziom dzietności kobiet i wysoki poziom tzw. emigracji zarobkowej powodują, że perspektywy rozwoju demograficznego nie są korzystne przede wszystkim z punktu widzenia rynku pracy i systemu zabezpieczenia społecznego.

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się wysoki poziom bierności zawodowej wśród osób zamieszkałych w Powiecie Grodzkim, co powoduje, że różnica pomiędzy populacjami aktywnych i biernych zawodowo zmniejsza się. Wzrost bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury, renty i świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Warte uwagi jest fakt, że współczynnik aktywności zawodowej w 2011r. wzrósł w porównaniu do 2010r. o 3,8 punktu procentowego, natomiast w 2012r. wzrósł w porównaniu do 2011r. o 0,2 punktu, a w 2013r. wzrósł w porównaniu do 2012r. o 0,4 punktu . Natomiast wskaźnik zatrudnienia od lat pozostaje na bardzo niskim poziomie i zdecydowanie odbiega od średniej UE. W przypadku osób niemobilnych zasadniczy wpływ na niską wartość wskaźnika zatrudnienia była możliwość skorzystania przez nich z prawa do wcześniejszej emerytury, albo też z racji m.in. wieku i posiadanego stażu zawodowego możliwość nabycia uprawnień do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego.

2. Aktualna sytuacja na łomżyńskim rynku pracy

1. Poziom bezrobocia

Liczba bezrobotnych z Łomży zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży w końcu maja 2014 roku wyniosła 3685 osób (w tym 1793 kobiety) i była niższa od liczby bezrobotnych zarejestrowanych na koniec maja 2013 roku o 192

osoby (liczba kobiet zmniejszyła się o 25 osób), tj. o 4,9%. Natomiast w porównaniu do stanu na koniec miesiąca poprzedniego poziom bezrobocia zmniejszył się o 193 osoby, tj. o 5,0%.

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się z Łomży 205 bezrobotnych, w tym 158 nie posiadało prawa do zasiłku. Wśród rejestrujących się w maju br. 7 osób pracowało za granicą, w tym: w Niemczech – 1, Wielkiej Brytanii – 4, Norwegii – 1, w Islandii – 1.

W okresie sprawozdawczym wyrejestrowano 398 osób bezrobotnych z następujących przyczyn:

- podjęcia pracy – 176 w tym podjęcia pracy subsydiowanej – 16,
- rozpoczęcia szkolenia – 18,
- rozpoczęcia stażu – 49,
- rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej – 0,
- rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontaktu socjalnego – 3,
- odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy – 6,
- nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – 83,
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego – 49,
- innych – 14.

Bezrobotni z miasta Łomży stanowili 60,5% wszystkich zarejestrowanych osób w urzędzie. Z przyczyn zakładów pracy 1 osoba rejestrująca się uzyskała statusu bezrobotnego. Na koniec maja br. ta kategoria bezrobotnych stanowiła 1,5% wszystkich zarejestrowanych w ewidencji urzędu i liczyła 54 osoby.

W omawianym miesiącu sprawozdawczym do urzędu wpłynęło od przedsiębiorców z Łomży 180 ofert pracy, w tym oferty pracy subsydiowanej stanowiły 46,7%. Zanotowany spadek poziomu bezrobocia w maju 2014r. związany jest m. in. z uruchomieniem środków na aktywne formy, w ramach których skierowano ogółem 83 bezrobotnych, podjęcia niesubsydiowanej pracy przez 160 bezrobotnych oraz nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego 132 bezrobotnych. W maju w ramach otrzymanych środków na 2014r. na aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu u różnych łomżyńskich pracodawców pracowało 412 osób z Łomży.

W maju 2014r. zarejestrowało się 158 osób poprzednio pracujących i 47 osób dotychczas niepracujących. Wśród tych osób 149 osób zarejestrowało się po raz kolejny i 56 po raz pierwszy. Część tych bezrobotnych rejestrowała się kolejny raz między innymi po to, aby mieć ubezpieczenie zdrowotne lub, aby być w rejestrze osób bezrobotnych dla celów pomocy społecznej. 11 osób zarejestrowało się z powodu zakończenia stażu, 13 osób po szkoleniu, a 2 osoby po zakończeniu prac społecznie użytecznych.

2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia na obszarze działania dla PUP w Łomży na koniec maja 2014r. kształtowała się na poziomie 14,2%. Dla miasta Łomży stopa bezrobocia wyniosła 15,7%, a dla Powiatu Łomżyńskiego – 12,4%. Wskaźnik obliczono na podstawie danych GUS o liczbie czynnych zawodowo ogółem (43,0 tys. osób, w tym miasto Łomża 23,6 tys., Powiat Łomżyński 19,4 tys.) dla obszaru PUP w Łomży, aktualnych na koniec kwietnia 2014 roku.

3. Wybrane kategorie bezrobotnych

3.1. Kobiety

W końcu maja 2014 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet wynosiła 2962 osoby i była niższa o 122 osoby w porównaniu do poprzedniego miesiąca. Bezrobotne kobiety stanowiły 48,6% ogółu bezrobotnych.

Bezrobotne z Miasta Łomży stanowiły 60,5% populacji kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i było ich 1793.

3.2. Posiadający prawo do zasiłku

W maju 2014 roku zmniejszyła się o 21 osób liczba bezrobotnych z Łomży posiadających prawo do zasiłku. W końcu omawianego miesiąca wielkość tej subpopulacji wyniosła 412 osób (w tym 178 kobiet) i była niższa o 152 osoby od stanu na koniec maja 2013 roku. Bezrobotni z prawem do zasiłku z Łomży stanowili w końcu omawianego miesiąca 11,2 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, czyli o 3,3 punktu procentowego mniej niż na koniec analogicznego okresu roku ubiegłego.

4. Podjęcia pracy

W maju 2014 roku pracę podjęło 176 bezrobotnych z Łomży, tj. o 64 mniej niż w ubiegłym miesiącu.

5. Przeciwdziałanie bezrobociu

5.1. Roboty publiczne

Do robót publicznych skierowano 6 osób bezrobotnych, w tym 1 osoba pozostawała bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 2 osoby były z Łomży.

5.2. Prace interwencyjne

W ramach prac interwencyjnych skierowano 6 osób bezrobotnych, w tym ani jedna osoba nie pozostawała bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 4 osoby były z Łomży.

5.3. Dotacje i refundacje

W maju 2014 roku podpisano z 1 bezrobotnym umowę o udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek: w usługach (glomerskie i laboratorium diagnostyki weterynaryjnej – 1).

W maju 2014 roku podpisano z 5 lokalnymi pracodawcami umowy na refundację części kosztów doposażenia 6 stanowisk pracy: w usługach (pracownik w tartaku – 1, pracownik biurowy – 1, robotnik budowlany – 1, pracownik techniczny – 1, kamieniarski – 1, kucharz – 1).

Na dodatkowe miejsca pracy skierowano 9 osób, w tym 8 osób pochodziło z Łomży: (monter-zaopatrzeniowiec: 1, księgowy – 1, zaopatrzeniowiec – 1, sprzedawca – mechanik – 1, pracownik techniczny – 1 informatyk – 1, magazynier – kierowca – 1, magazynier – 1, pracownik tartaku – 1).

5.4. Staże

W maju 2014 roku skierowano na staże zawodowe u lokalnych pracodawców 73 osoby bezrobotne, w tym 29 pozostawało bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 49 osób pochodziło z Łomży.

5.5. Szkolenia

W maju 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łomży skierował 27 osób na szkolenie. Wśród skierowanych 18 osób było z Łomży.

5.6. Dodatki aktywizacyjne

W maju 2014 roku na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyznano 18 bezrobotnym z Łomży dodatek aktywizacyjny z tytułu podjęcia z własnej inicjatywy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Na koniec omawianego okresu sprawozdawczego 34 osób (w tym 13 kobiet) było uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego.

5.7. Osoby objęte Indywidualnym Planem Działania

W maju 2014 roku przygotowano 135 osobom bezrobotnym z Łomży (w tym 63 kobietom) Indywidualne Plany Działania. W końcu miesiąca sprawozdawczego 3206 osób bezrobotnych (w tym 21694 kobiet) realizowało IPD.

6. Zgłoszenia zwolnień

W miesiącu sprawozdawczym odnotowano jedno zwolnienie grupowe dotyczące jednej osoby z sektora prywatnego.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy na obszarze działania PUP w Łomży w końcu maja 2014 roku

Wyszczególnienie	PUP w Łomży	Miasto Łomża	Powiat Łomżyński	Udział Miasta Łomży w ogółem
Liczba bezrobotnych	6 089	3 685	2 404	60,5
w tym z prawem do zasiłku	611	412	199	67,4
Liczba kobiet	2 962	1 793	1 169	60,5
Zwolnieni z przyczyn zakładów pracy	74	54	20	73
Zamieszkali na wsi	2 139	0	2 139	0

Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		231	113	118	48,9
Cudzoziemcy		64	63	1	98,4
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	bezrobotni w wieku do 25 lat	1 126	515	611	45,7
	bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia	89	47	42	52,8
	długotrwale bezrobotni	3 694	2 236	1 458	60,5
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	752	411	341	54,7
	bezrobotni w wieku powyżej 50 lat	1 580	1 144	436	72,4
	bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	2 027	1 120	907	55,3
	bez doświadczenia zawodowego	1 552	786	766	50,6
	bez wykształcenia średniego	3 215	1 844	1 371	57,4
	samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	402	260	142	64,7
	które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	105	82	23	78,1
	niepełnosprawni bezrobotni	446	346	100	77,6
	po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	4	3	1	75
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w miesiącu		269	180	89	66,9
w tym niewykorzystane		75	42	33	56
Podjęcia pracy ogółem		286	176	110	61,5
w tym praca subsydiowana		29	16	13	55,2
Stopa bezrobocia w %		14,2*	15,7*	12,4*	

* - wartości nie weryfikowane przez GUS

3. Sytuacja na rynku pracy osób w wieku do 30 roku życia

O tym, że najtrudniej na rynku pracy mają młodzi dopiero zaczynający karierę, mówi się od paru lat. Na całym świecie bezrobocie wśród ludzi młodych jest wyższe niż przeciętne. W pewnym sensie to normalne. Młodzi mają zwykle wsparcie rodziny, więc nie muszą intensywnie szukać pracy. Wolny czas poświęcają na podnoszenie kwalifikacji, poszukują lepszych ofert lub po prostu przedłużają sobie beztróską młodość. Ale jeśli "młode bezrobocie" przekracza 29,6 proc. - a tak się dzieje obecnie w Łomży - sytuacja staje się bardzo poważna.

Ludzie młodzi stanowią znaczącą grupę społeczeństwa, która może odegrać ważną rolę w społecznym i gospodarczym rozwoju regionów. Jednakże ich aktywność społeczna i zawodowa jest mocno zróżnicowana. Z jednej strony występuje grupa młodych osób, dla których trwające przeobrażenia tworzą duże możliwości zdobycia i utrwalenia dobrej pozycji społecznej, zawodowej, bytowej oraz samorealizacji, z drugiej zaś są młodzi ludzie, którzy - mimo posiadanego wykształcenia i chęci podjęcia pracy - mają ograniczone szanse na pracę, własne mieszkanie, samorealizację.

Przystępując do szczegółowej analizy sytuacji na łomżyńskim rynku pracy ludzi młodych, należy podkreślić, że grupa ta jest niejednorodna. Zbiorowość osób młodych, określonych tu jako ludność w wieku 18-30 lata, jest zróżnicowana pod względem wieku, poziomu ukończonego wykształcenia i kontynuowanej edukacji, co ma związek z poszczególnymi grupami (kohortami) osób w danym wieku przechodzącymi przez wspólne lub wybrane typy edukacji, ściśle ze sobą skorelowane i ustawione w odpowiedniej kolejności.

Część osób aktywizuje się na rynku pracy po raz pierwszy w ramach praktyk szkolnych, część wkracza już w pełni samodzielnie na rynek pracy tuż po ukończeniu ustawowego wieku edukacji szkolnej, kończąc naukę na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej lub szkoły średniej, część kontynuuje naukę na kolejnych szczeblach edukacji, stopniowo wchodząc na rynek pracy po ukończeniu określonego typu szkoły.

W analizowanej zbiorowości ludzi młodych, grupa wieku 25-29 lat, to w zdecydowanej większości są już osoby, które ukończyły edukację formalną w ramach pewnego ciągłego cyklu nauki. Co zatem oczywiste dla tak zdefiniowanej całej zbiorowości osób młodych (18-29 lata), wraz z wiekiem wzrasta zarówno populacja aktywnych na rynku pracy, w tym pracujących, jak i wskaźniki opisujące zarówno poziom aktywności zawodowej, jak i zatrudnienia. Natomiast wskaźnik natężenia bezrobocia jest najwyższy dla zbiorowości osób w wieku 18-24 lat, co wynika z aktywizacji (wkroczenia po raz pierwszy na rynek pracy) grupy osób kończących naukę. W miarę przechodzenia do starszej grupy wieku, stopa bezrobocia obniża się, co wynika po części z podejmowania pracy przez te osoby, a częściowo, z powrotu do bierności zawodowej - ze względu m.in. na kontynuowanie dalszej edukacji lub podejmowanie obowiązków rodzinnych.

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych, w tym osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz wielkość stopy bezrobocia w Łomży w ostatnich latach przedstawia tabela nr 2..

Tabela Nr 2

Liczba bezrobotnych i bezrobotnych do 30 roku życia oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2013 i stan na 31.05.2014r.

Rok	Liczba bezrobotnych w Łomży		Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w Łomży		% udział bezrobotnych do 30 roku życia do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia w Łomży %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3 487	1 751	1 323	680	37,9	15,2
2010	3 653	1 873	1 389	750	38,0	15,8
2011	3 859	1 979	1 395	776	36,1	16,4
2012	3 976	1 959	1 339	711	33,7	16,8
2013	4 095	1 978	1 334	687	32,6	17,4
maj 2014	3 685	1 793	1 091	549	29,6	15,7*

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 za grudzień 2009r., 2010r., 2011r., 2012r., 2013r. i maj 2014r. obliczenia własne.

* dane nie zweryfikowane przez GUS

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyodrębniła i objęła dodatkowymi działaniami grupę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należy do nich m.in. bezrobotni do 25 roku życia. Wysoki poziom bezrobocia ludzi młodych do 30 roku życia, skutkuje wzrostem odsetek tej populacji w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP Łomża. W końcu 2013r. osoby do 30 roku życia z Łomży stanowili 32,6 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a na koniec maja 2014r. – 29,6 %.

Dokonując analizy bezrobotnych kobiet należy stwierdzić, iż liczba zarejestrowanych kobiet także od 2010r. do 2012r. wzrastała. Natomiast od 2013r. liczba ta maleje. W końcu maja 2014 roku największa liczba bezrobotnych kobiet z Łomży jest w wieku do 30 roku życia. Jest to grupa licząca 549 osób, co stanowi 30,6 % ogółu bezrobotnych kobiet z Łomży.

Przyczyny trudności kobiet z uzyskaniem zatrudnienia – to między innymi:

- 1/ struktura ofert pracy /dominują oferty pracy w zawodach typowo męskich – prace budowlane, zawody techniczne: mechanicy, spawacze, operatorzy maszyn do produkcji, maszyn budowlanych, kierowcy, maszyny budowlane;
- 2/ niski poziom kwalifikacji kobiet /brak specjalistycznej wiedzy, nawet jeśli kobieta posiada wykształcenie średnie czy wyższe, to brakuje jej specjalistycznych, konkretnych umiejętności lub uprawnień zawodowych wymaganych przez pracodawcę/;
- 3/ przyczyny społeczne: rola kobiety w rodzinie - koncentrowanie się na opiece nad dzieckiem/dziećmi, pracach domowych, organizacji życia domowników powoduje, że wiele pań ma obawy, jak rodzina będzie funkcjonować, kiedy one będą poza domem 8 – 10 godzin /licząc dojazdy do pracy/, kto sprzątnie, kto ugotuje, w skrajnych przypadkach – „nie może podjąć pracy, bo musi dopilnować dziecko, które zdaje maturę”.

W ostatnich latach prawie połowa populacji kobiet nie mogła znaleźć pracy. Paradoksalnie wykształcenie oczekujących na pracę kobiet jest wyższe niż mężczyzn – i nie zależy to od miejsca zamieszkania. Składa się na to wiele przyczyn: mniejsza liczba zawodów wykonywanych przez kobiety, postrzeganie przez pracodawców w kategorii mniej dyspozycyjnych; czynniki kulturowe, przyzwalające na bezrobocie kobiet, jako „strażniczek domowego ogniska” czy obniżający się preferowany wiek kobiet – młode, o wysokich kwalifikacjach i dużym doświadczeniu. Tabela nr 3 przedstawia strukturę bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy.

Tabela Nr 3

Struktura bezrobotnych do 30 roku życia wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy w latach 2010 – 2013 i wg stanu na 31.05.2014r.

Opis	2010r.		2011r.		2012r.		2013r.		maj 2014r.		
	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	
Czas pozostawania bez pracy	do 1	377	264	348	251	361	249	347	238	194	105
	1 -3	783	623	670	494	689	504	652	529	365	150
	3 - 6	609	508	653	533	623	504	655	494	611	200
	6 - 12	698	462	713	484	685	472	751	511	792	271
	12 - 24	762	473	820	525	792	514	750	477	768	196
	pow. 24	424	142	655	285	826	376	940	411	955	169
Wykształcenie	wyższe	515	510	593	595	609	567	683	602	575	275
	policealne i śr. zaw.	952	729	964	710	993	732	999	730	891	247
	średnie ogół.	382	403	396	416	404	416	412	411	373	199
	zasad. zaw.	882	421	944	458	961	457	967	457	922	159

	gimnaz. i poniżej	922	409	962	393	1 009	447	1 034	460	924	211
Staż pracy ogółem	do 1 roku	547	556	563	606	605	657	650	691	591	334
	1 - 5	808	768	853	769	876	800	861	772	785	303
	5 - 10	513	107	537	120	543	110	517	88	492	40
	10 - 20	548	5	614	8	620	9	656	5	607	2
	20 - 30	465	x	495	x	527	x	536	x	479	x
	pow. 30	104	x	126	x	173	x	186	x	157	x
	bez stażu	668	1 036	671	1 069	632	1 043	689	1 104	574	412
Ogółem	3 653	2 472	3 859	2 572	3 976	2 619	4 095	2 660	3 685	1 091	

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS – 01 Załącznik nr 1 za IV kwartał 2010r., 2011r., 2012r., 2013r. oraz za maj 2014r.

Czas pozostawania bez pracy w przypadku osób do 30 roku życia jest zdecydowanie dłuższy niż dla bezrobotnych w pozostałych grupach wiekowych oprócz bezrobotnych do 50 roku życia. W liczbie bezrobotnych do 30 roku życia aż 52,6 %, tj. 636 osób pozostaje bez pracy powyżej 6 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

Z analiz przeprowadzonych przez pracowników Urzędu wynika, iż w grupie osób bezrobotnych do 30 roku życia przeważają osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego (aż 41,5 %), lub doświadczenie to jest niewielkie (do 5 lat pracy – 55,0 %), niewystarczające lub nieadekwatne do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, ponieważ ta część młodych mieszkańców naszego regionu swój start zawodowy rozpoczyna od statusu bezrobotnego.

Osoby poniżej 30 roku życia są zdecydowanie lepiej wykształcone niż pozostali bezrobotni. W końcu 2013r. wśród tej grupy wiekowej 17,3 % posiadało zaledwie wykształcenie gimnazjalne lub poniżej, a kolejne 17,2 % legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, 15,5 % - średnim ogólnie zawodowym, 22,6 % wyższym. Na przeciwnym biegunie tej struktury znaleźli się bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia był największy, rzędu 27,4 procent. Z drugiej strony osoby w omawianej grupie wiekowej nie posiadają doświadczenia zawodowego. W liczbie bezrobotnych poniżej 30 roku życia jest niemal 41,5 % osób bez doświadczenia zawodowego, a kolejne 26,0 % ma doświadczenie do 1 roku i 29,0 % ma doświadczenie od 1 roku do 5 lat.

Ukończenie studiów wyższych nie jest niestety gwarancją znalezienia zatrudnienia w Łomży. Niejednokrotnie okazuje się bowiem, że wiedza i umiejętności nabyte podczas studiów nie pokrywają się z wymaganiami i oczekiwaniami łomżyńskiego rynku pracy.

Wyższe wykształcenie jest dziś raczej warunkiem sine qua non (niezbędnym, nieodzownym) niż gwarantem zatrudnienia. Przestało być atutem, bo większość młodych ludzi z każdego rocznika bez trudu dostaje się na studia. Według raportu OECD - Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organization for Economic Co-operation and Development* – organizacja międzynarodowa o profilu ekonomicznym skupiająca 34 wysoko rozwinięte i demokratyczne państwa) w Polsce tytuł magistra uzyskało procentowo najwięcej osób na świecie. „Studiuja masy, więc wartość dyplomu drastycznie spadła. Studia nie są już przeznaczone dla ludzi inteligentnych, tylko przeciętnych. Przeciętnie inteligentnych, przeciętnie utalentowanych i przeciętnie zmotywowanych – czytamy w raporcie – Magister jest dziś wart mniej niż przedwojenny maturzysta. Trudno oczekiwać, żeby ktoś traktował poważnie tytuł uzyskany na studiach, gdzie wystarczy zapłacić, przekleić parę rzeczy z internetu, zdać prymitywne testy i odebrać dyplom”.

Trzeba stwierdzić, że polska szkoła dostarcza na rynek pracy absolwentów bez umiejętności praktycznych. Zmniejszająca się ilość zakładów pracy ogranicza szanse na odbycie praktyki zawodowej. Do tych trudności dochodzą tradycje rodzinne w zakresie kształcenia, miejsce zamieszkania i sytuacja materialna. Większą dozą optymizmu na znalezienie pracy wykazują absolwenci szkół wyższych; bardziej pesymistyczni są natomiast młodzi z terenów wiejskich. Mechanizmy, które mają pomóc w przewyżczeniu widma bezrobocia, niestety, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Składa się na to wiele przyczyn, z których mentalność, stereotyp bezrobotnego i brak poprawy sytuacji gospodarczej państwa należą do najważniejszych. Niejakim optymizmem napawa fakt, że absolwenci coraz lepiej poznają mechanizmy działania rynku pracy i tym samym są bardziej skłonni do przekwalifikowania czy podwyższania dotychczasowego wykształcenia, upatrując w tym możliwości pozyskania pracy.

Według badań statystycznych w PUP w Łomży, zjawiska bieżących rejestracji (napływu) i wyłączeń (odpływu) z ewidencji, w ciągu lat 2010 - 2013 wykazują systematyczną tendencję wzrostu i podlegają silnym wahaniom sezonowym. „Napływ” do bezrobocia wyraźnie nasilał się już we wrześniu każdego roku, z apogeum w styczniu następnego roku, natomiast „odpływ” z bezrobocia najsłabszy był w grudniu i styczniu, a najsilniejszy w kwietniu.

Znacznie większe amplitudy wahań sezonowych „napływu” i „odpływu” do/z bezrobocia odnotowano dla mężczyzn niż dla kobiet. W przypadku kobiet największe nasilenie „napływu” do bezrobocia występowało w styczniu każdego roku, a także w lipcu, czego powodów można upatrywać w terminowości umów o pracę kończących się często w połowie i na koniec roku. Wysoki „napływ” bezrobotnych kobiet miał miejsce także w październiku, co - podobnie, jak w przypadku mężczyzn - wiąże się z zakończeniem obowiązywania umów dotyczących prac sezonowych. Tabela nr 4 przedstawia „napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2010 – 2013 i na koniec maja 2014r. z Łomży.

Tabela Nr 4

„Napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2010 – 2013 i wg stanu na 31.05.2014r.

Wyszczególnienie	Osoby z Łomży do 30 roku życia				
	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	maj 2014r.
"Napływ"	3 898	3 287	3 312	3 442	632

"Odplyw"		3 640	3 023	3 104	3 252	823		
z tego z przyczyn	podjęcia pracy od początku roku	1 669	1 446	1 520	1 705	347		
	z tego	niesubsydiowanej	1 128	1 251	1 224	1 435	286	
		subsydiowanej	541	195	296	270	61	
	z tego	z tego	prac interwencyjnych	159	82	89	52	11
			robót publicznych	155	44	68	69	12
		podjęcia działalności gospodarczej	100	17	63	78	15	
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	127	52	76	71	23	
		innych	0	0	0	0	0	
		rozpoczęcia szkolenia	121	33	60	52	22	
		rozpoczęcia stażu	606	262	436	324	214	
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	0	0	0		
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	36	33	26	30	1		
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	59	32	22	19	11		
	nie potwierdzenia gotowości do pracy	825	867	673	648	146		
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	273	245	240	317	61		
	podjęcia nauki	7	27	29	22	1		
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	8	20	1	20	1		
	innych	36	58	97	115	19		

Źródło: MPiPS-01 za lata 2010-2013 oraz wg stanu na 31.05.2014r.

Podstawowym powodem wyłączeń młodych ludzi z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy, rozpoczęcia stażu oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego. Urząd w miarę swoich możliwości oferował młodym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi. Jednak nadal, czy to ze względu na brak zgodnej z oczekiwaniami pomocy, czy z uwagi na inne względy, osoby młode są nadreprezentowane wśród bezrobotnych, którzy odmówili bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy, czy też nie potwierdzili gotowości do pracy.

W 2013r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 676 bezrobotnych do 30 roku życia, co stanowiło 20,8 % odpływu bezrobotnych w tym okresie, a w 2014r. objęto 298 młodych bezrobotnych, co stanowiło 36,2 % odpływu bezrobotnych w tym okresie.

W ogólnej liczbie osób skierowanych w ramach aktywnych form najwięcej osób młodych zostało skierowanych na staż. Do odbywania stażu kierowane były osoby bezrobotne do 25 roku życia, a także osoby, które w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej nie ukończyły 27 roku życia.

W opinii społecznej panuje przekonanie, że staże to raczej "przeczekanie" niż normalna praca, a czas w ich ramach spędzony mija na bezproduktywnym parzeniu kawy i kserowaniu dokumentów. I choć jest to pogląd stereotypowy, to taki model stażu często znajduje odzwierciedlenie w rzeczywistości. Firmy, które nie wykorzystują potencjału swoich stażystów, nie dając im szansy na zaprezentowanie własnych umiejętności, często po prostu nie wiążą przyszłości z takimi osobami. Bywa też i tak, że osoby na stażu są postrzegane jako te, które na razie nic nie potrafią, więc nie można zlecać im żadnych odpowiedzialnych zadań. Pracodawca jest przekonany, że zrobił już wystarczająco dużo biorąc taką osobę pod swoje skrzydła i dając jej możliwość odbycia stażu. Jest jednak i druga strona medalu. Młodzi ludzie często szukają zatrudnienia w firmach, w których nie będą nadmiernie eksploatowani i spokojnie będą mogli odliczać dni do zakończenia stażu. W tym przypadku reguły gry są jasne - stażysta kończy staż, zamieszcza kolejny wpis w swoim CV, po czym odchodzi z kwitkiem.

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja w przypadku firm, które czas stażu traktują jako sprawdzenie kandydata, ale przede wszystkim jako inwestycję w potencjalnego pracownika. Zwykle poszukiwanie takiego stażysty nie różni się od poszukiwania osoby na etat. Przeprowadzane są kilkietapowe rozmowy kwalifikacyjne, sprawdza się wiedzę, doświadczenie, motywację i predyspozycje zawodowe. Osoba, która pomyślnie przechodzi proces rekrutacji zostaje zatrudniona na stażu i od tego momentu pracuje prawie tak, jak każdy inny pracownik firmy. Taki stażysta jest powoli wdrażany w system pracy, zostaje mu przydzielony zakres zadań i obowiązków, z których później jest rozliczany. Staje się więc jednym z członków zespołu. Do głównych zadań stażysty należy przede wszystkim pomoc w osobom przełożonym, ale również aktywna praca "na własny rachunek". W przypadku firm rekrutacyjnych do takich zadań mogą należeć, m.in.: wykonywanie przydzielonego projektu, wyławianie talentów, czy przeprowadzanie rozmów z potencjalnymi kandydatami. Osoba aktywnie uczestnicząca w życiu firmy, ma możliwość przekonania się o swojej wartości, predyspozycjach zawodowych, ale także o brakach, nad którymi musi popracować. Aktywności zawodowa w roli stażysty pozwala przekonać się, czy system pracy, który panuje w danej firmie, odpowiada oczekiwaniom. Czas poświęcony firmie pozwala w końcu, zweryfikować plany dotyczące własnej ścieżki kariery.

Zdarza się, że dobry stażysta, wypełniający bez zarzutu swoje obowiązki, nie zostaje zatrudniony w firmie. Przyczyny mogą być różne i często są zależne od ogólnej kondycji firmy, a nie starań samego kandydata. Jednak niezależnie od tego, czy praca stażysty kończy się zatrudnieniem, czy też nie, aktywne uczestnictwo w funkcjonowaniu firmy może przynieść jedynie korzyści, a na pewno jest to idealnym początkiem kariery zawodowej. W wyborze odpowiednich praktyk zawodowych warto kierować się przede wszystkim profilem firmy. Jeśli dana firma specjalizuje się w dziedzinie, w której kandydat jest wykwalifikowany, to istnieje możliwość zweryfikowania wiedzy teoretycznej (zdobytej na studiach) z praktyczną. W takim przypadku wzrasta również szansa aktywnej pracy kandydata, bo dzięki nabytej wiedzy, dla potencjalnego pracodawcy staje się on bardziej wiarygodny.

W każdej firmie staże wyglądają inaczej i odbywają się na innych warunkach. Każda firma ma innego szefa i zupełnie inną strukturę personalną. Jednak warto dołożyć wszelkich starań, aby nowa osoba w firmie czuła się bezpiecznie i komfortowo. Tylko wtedy będzie ona skłonna wykazać się w różnych dziedzinach pracy, wykorzystując przy tym cały swój potencjał i zaangażowanie. Aktywne działanie stażysty stanowi bowiem korzyść dla obu stron. Stażysta dzięki swojej pracy nabiera doświadczenia i weryfikuje wyobrażenie o własnych możliwościach zawodowych, natomiast firma zyskuje zwykle dobre efekty jego pracy, w postaci wykonanych zadań i zrealizowanych projektów. Osoby będące stażystami, to z założenia ludzie młodzi, dynamiczni, pełni pomysłów i chęci działania. Dlatego czas stażu warto potraktować jako inwestycję, która w przyszłości zaprezentuje w postaci dobrego pracownika.

Pracodawcy do 2012r. nie mieli obowiązku zatrudnienia stażysty po odbytym stażu. Nasze dane statystyczne odnośnie mierzalnej efektywności staży wynosiły ok. 68,0%. Jest to ilość stażystów, która znajdowała zatrudnienie u pracodawcy, do którego zostali skierowani na staż. W 2013r. Powiatowy Urząd Pracy w Łomży zaczął zawierać umowy na staż z tymi pracodawcami, którzy zobowiązują się do zatrudnienia stażysty na swój koszt przynajmniej na trzy miesiące po ukończeniu stażu. Efektywność zatrudnieniowa bardzo wzrosła – za 2013r. wyniosła 73,91 %. Politykę taką urząd nadal będzie stosować w następnych latach.

Kryzys gospodarczy najmocniej uderzył w młodych ludzi, wkraczających dopiero na rynek pracy. Łomżyńscy pracodawcy redukując swoje koszty rzadko przyjmują nowych pracowników, a jeżeli zatrudniają to najczęściej osoby z doświadczeniem. Natomiast przy zwolnieniach w pierwszej kolejności rezygnują z młodych, którym brakuje jeszcze doświadczenia. Jak napisał Marek Rabij – „kryzys bije w młodzież. Młodzi ludzie są ostatni w kolejce do zatrudnienia, pierwsi do zwolnienia”. Stąd o pomoc w znalezieniu zatrudnienia zwraca się do urzędów pracy liczne grono młodych osób, podczas gdy liczba ofert pracy okazuje się być wysoce niewystarczająca. Zdecydowanie zbyt mała jest liczba powstających miejsc pracy i konieczne jest ich kreowanie w inny sposób – stąd zachęcanie młodych ludzi do samozatrudnienia. Z drugiej strony potrzebne są również impulsy dla pracodawców, skłaniające ich do zatrudniania młodych, ale bardzo dobrze wykształconych osób bezrobotnych. Pracodawcy deklarują gotowość do zatrudnienia osób, które uzyskają konieczne kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach lub też nabędą doświadczenie zawodowe na stanowisku pracy.

Ciężka sytuacja na rynku pracy na terenie Łomży popycha także co aktywniejsze jednostki do szukania szczęścia w innych zakątkach kraju, jak również za granicą. W efekcie spada systematycznie liczba ludności Łomży. Oferty kształcenia zgłaszane przez działające w pobliskiej Łomży uczelnie nie zawsze idą w parze z faktycznym zapotrzebowaniem, dlatego też młodzi ludzie z tych terenów wyjeżdżają rozpoczynając studia w większych ośrodkach miejskich (Warszawa, Olsztyn, Białystok) i zwykle tam już zostają, a tylko nieliczni decydują się na powrót. Ponadto coraz więcej osób nie mając perspektyw na znalezienie pracy na terenie swego miejsca zamieszkania, ani też w sąsiednich powiatach, wyjeżdża za granicę – popularne kierunki to Anglia, Islandia, Irlandia, Niemcy, Belgia, Holandia, Norwegia.

Reasumując. Podstawowymi barierami w podjęciu zatrudnienia przez osoby do 30 roku życia z Łomży, według przeprowadzonych badań ankietowych i dokonanej analizy statystyk, jest:

- niechęć pracodawców łomżyńskich do zatrudniania osób bez doświadczenia zawodowego;
- wzrastające niedopasowanie kwalifikacji młodych do potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego, powodujące zasadnicze trudności młodych na rynku pracy. System edukacji jest niedostosowany do potrzeb rynku pracy. Młodzi ludzie studiuje, zdobywając kwalifikacje, na które nie ma zapotrzebowania;
- niewystarczająca motywacja młodych ludzi do podejmowania działań i szukania pracy;
- zbyt wygórowane oczekiwania poszukujących pracy;
- brak mobilności zawodowej wśród osób do 30 roku życia. Duża część młodzieży jest bierna zawodowo głównie z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji;
- blokada ścieżki awansu młodego pokolenia. Gospodarka na terenie Łomży, mimo wzrostu, nie tworzy wystarczającej liczby miejsc pracy;
- brak umiejętności z zakresu autoprezentacji oraz umiejętności pisania dokumentów aplikacyjnych i przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych,
- niska mobilność młodych osób w celu podjęcia zatrudnienia na terenie innych powiatów;
- wciąż za mało elastyczne są przepisy kodeksu pracy, za wysokie podatki i składki obciążające koszty pracy. Wysokie koszty utrzymania małych firm (wysokie koszty wynajmu powierzchni biurowych i handlowych);
- niski poziom płac powodujący zainteresowanie pracą w szarej strefie lub skutkujący nieaktywnością zawodową;
- zapewnione utrzymanie przez świadczenia społeczne lub dochody innych członków gospodarstw domowych;
- ograniczone możliwości zbytu na produkty i usługi na rynku lokalnym;
- brak środków finansowych na rozpoczęcie pracy na własny rachunek lub niedostateczna ilość kapitałów własnych oraz wysokie koszty kredytów inwestycyjnych;
- brak środków finansowych na zakup rzeczy lub usługi ułatwiającej wdrożenie do pracy;
- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych.

Skutki bezrobocia wśród osób do 30 roku życia, to:

- brak wiary w sens edukacji i w możliwość stabilizacji życiowej i przeświadczenie, że ich kwalifikacje, energia, siły są marnowane;
- pogłębiająca się zapaść demograficzna i problemy systemu emerytalnego;
- migracje młodzieży, zarówno do większych ośrodków, poza województwo i zagranicę. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem w kontekście planowanych inwestycji jest odpływ wykwalifikowanej i wykształconej kadry, który w konsekwencji pogłębia już istniejące dysproporcje w rozwoju regionu w stosunku do reszty kraju;
- pogorszenie standardu życia;
- problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu;
- izolacja społeczna;
- ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym;
- poczucie bezsilności;
- pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu;
- wzrost przestępczości wśród młodych mieszkańców Łomży;
- zwiększenie się zjawisk niepożądanych (alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.);
- duże koszty świadczeń socjalnych;
- poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych.

4. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych na terenie miasta Łomża

Na łomżyńskim rynku pracy, w ciągu ostatnich lat, nastąpiła znaczna poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, na którą niewątpliwie wpływ miało duże zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, które wynikało z otrzymywanego przez nich wsparcia. Zjawisko to odnotowano w całej Polsce.

Dane średnioroczne za 2013 r. dla osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym ogłoszone przez GUS kształtują się następująco:

- współczynnik aktywności zawodowej: 27,3 %;
- wskaźnik zatrudnienia: 22,4 %;
- stopa bezrobocia: 17,9 %.

Od 2007 roku odnotowuje się znaczny wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Podczas gdy w 2007 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 22,6%, w 2008 r. – 23,9%, w 2009 r. - 24,6%, to w 2010 roku wynosił 25,9%, w 2011 wzrósł do 26,4%. Według najnowszych danych przeliczonych w oparciu o nowe bilanse ludności po Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 r. i opartych o nową metodologię BAEL - w 2010 r. współczynnik aktywności zawodowej wynosił 25,7%, w 2011 wzrósł do 26,3%, a w 2013 roku wyniósł 27,3%. Udział pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w roku 2013 osiągnął wartość 22,4% (w 2012 r. – 23,0%, w 2011 r. – 22,2%). Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w 2013 r. wzrosła do 17,9% (w 2012 r. – 16,2%, w 2011 r. – 15,5%). W 2013 roku aktywnych zawodowo było 17,3% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, a udział osób pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej w 2013 roku wynosił 14,4%, stopa bezrobocia 16,9%.

W Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR), prowadzonym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w końcu grudnia 2013 r. zarejestrowanych było łącznie 251,2 tys. osób niepełnosprawnych, w tym 84,4 tys. osób zatrudnionych na otwartym rynku pracy i 166,8 tys. osób pracujących w zakładach pracy chronionej. Choć udział pracowników zakładów pracy chronionej w stosunku do ogółu pracowników niepełnosprawnych, zarejestrowanych w SODiR jest nadal bardzo wysoki – w grudniu 2013 r. wynosił 66,4% to wyraźnie zauważalna jest tendencja spadkowa tego udziału. Dla porównania w grudniu 2004 roku udział pracowników zakładów pracy chronionej w ogólnej liczbie pracowników niepełnosprawnych zarejestrowanych w SODiR wynosił 86%.

Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z Łomży od wielu lat jest niski. Nie chodzi tu już nawet o skalę bezrobocia, lecz o chęć wykonywania lub w ogóle poszukiwania pracy. 70,1% niepełnosprawnych nie pracowało zarobkowo, a 82% spośród nich swój status zawodowy określa jako „rencista”. Trzy piąte nie jest w stanie zawiesić renty, by podjąć zatrudnienie.

Widmo utraty renty socjalnej w przypadku podjęcia zatrudnienia jest ogromną barierą w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego jest ich bierność zawodowa. Jakże są inne powody, dla których nie chcą pracować? Najczęściej jest to wzajemna niechęć pracodawców i ich samych. Ważną przeszkodą jest niechęć rodziny. Okazuje się, że to często ona decyduje, czy osoba niepełnosprawna będzie aktywna zawodowo, czy będzie rencistą. Nowym zjawiskiem, choć o ograniczonej skali, jest zbyt wysokie wykształcenie wśród np. młodych niepełnosprawnych w stosunku do proponowanych ofert pracy, ponieważ często są to oferowane proste prace fizyczne pochodzące z chronionego rynku pracy.

Większość niepełnosprawnych nie zna programów pomocy dla nich, nie słyszała o ustawie o rehabilitacji zawodowej. Niepełnosprawni nie znają czasopism, stron internetowych czy portali dotyczących niepełnosprawności. Nikt nie prowadzi monitoringu losów osób niepełnosprawnych kończących edukację i wchodzących (lub nie) na rynek pracy.

Także system edukacji jest niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych na dzisiejszym rynku pracy. Szkoły traktują młodych niepełnosprawnych jako problem pedagogicznie trudny, wolą więc go ominąć. Jedną z konsekwencji jest fakt, że wykształcenie niepełnosprawnych często nie odpowiada tytułowi, jaki otrzymują, ponieważ szkoły nadużywają wobec nich ułatwień czy specjalnych toków nauczania. Kształcenie zawodowe jest często niedopasowane do potrzeb rynku pracy, a także samej niepełnosprawności.

System edukacji nie wykształca także w niepełnosprawnych umiejętności koniecznych do aktywnego poszukiwania pracy. Brakuje asystentów i doradców zawodowych takich, jakich zatrudniają niektóre większe organizacje pozarządowe, które z kolei mają ograniczony potencjał finansowy. Także sami niepełnosprawni nie przykładają do edukacji odpowiedniej wagi. Temat ten nie jest dla większości z nich interesujący.

Niewielka jest wiedza o elastycznych formach zatrudnienia (jak telepraca, podział miejsca pracy czy grupowa organizacja pracy), które wydają się bardzo pomocne w integracji zawodowej osób niepełnosprawnych. Choć formy te nie rozwiążą wszystkich problemów, są jednak szansą dla sporej grupy osób. Jeśli już elastyczność jest dostrzegana, to zazwyczaj tylko z perspektywy interesów pracodawcy, jako możliwość obniżania kosztów pracy. Taka perspektywa nie jest z kolei atrakcyjna dla niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają szansę wejść na rynek pracy pod warunkiem, że najpierw zaistnieją społecznie oraz zostanie im zapewniona możliwość kształcenia, samodoskonalenia, wsparcie profesjonalnej kadry doradczej, większa mobilność oraz stabilizacja prawna.

Przejęcie z edukacji do pracy jest krytycznym momentem w życiu człowieka. Jeśli nastąpi tu coś nieodpowiedniego, to jest bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że osoba taka będzie trwale dezaktywizowana zawodowo. Stąd też wszystkie instytucje działające na terenie Łomży tj. szkoły, PUP oraz pozarządowe powinny wspomagać i ułatwiać zdobycie odpowiedniego wykształcenia, a następnie pracy przez osoby niepełnosprawne.

Udział osób niepełnosprawnych z Łomży, wśród ogółu osób zarejestrowanych z Łomży w Urzędzie, w grudniu 2013r. wynosił wśród zarejestrowanych jako bezrobotni 9,0% (w Polsce 5,4%), zaś wśród zarejestrowanych jako poszukujący pracy – 54,4% (w Polsce 46,7%).

W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy z terenu miasta Łomża na koniec maja 2014r. zarejestrowanych było 346 (w tym 165 kobiet) osoby niepełnosprawne i 48 (w tym 24 kobiety) bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu. Liczba niepełnosprawnych do roku 2013 wzrastała zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. W 2014r. nastąpiła tendencja spadkowa. Tabela nr 5 przedstawia liczbę osób będących w ewidencji osób niepełnosprawnych i niepełnosprawnych poszukujących pracy z Łomży w latach 2011 – maj 2014.

Tabela Nr 5
Osoby będące w ewidencji osób niepełnosprawnych z terenu miasta Łomża

Wyszczególnienie	2011r.				2012r.				2013r.				maj 2014r.				
	Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	324	151	49	24	358	171	50	22	370	179	49	26	346	165	48	24	
zarejestrowani po raz kolejny	286	137	36	15	324	155	40	17	335	161	39	20	316	154	40	18	
w tym jako osoba niepełnosprawna	124	53	30	14	138	61	32	15	148	65	35	18	144	73	33	16	
długotrwale	212	98	21	12	220	100	27	13	221	99	30	17	216	95	29	17	
poprzednio pracujący	297	138	39	18	335	159	42	20	345	163	41	22	324	155	39	20	
z tego	do momentu zarejestrowania się	149	76	10	5	182	85	12	7	184	76	12	7	168	78	15	9
	w tym w zakładzie pracy chronionej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8	4	24	11	10	3	28	13	6	2	9	7	3	0	10	7
bez kwalifikacji zawodowych	84	43	9	4	87	46	8	3	85	49	8	3	91	54	9	2	
po stażu	10	7	0	0	8	8	3	2	16	10	3	2	15	10	2	2	
po pracach interwencyjnych	2	1	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	
po robotach publicznych	5	3	x	x	4	3	x	x	8	5	x	x	3	2	x	x	
po szkoleniu	4	3	0	0	16	4	0	0	3	2	0	0	3	2	0	0	
po pracach społecznie użytecznych	6	4	x	x	3	1	x	x	1	0	x	x	1	1	x	x	
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	4	2	2	2	8	6	1	1	4	4	2	1	3	2	2	1	

w tym osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	2	2	0	0	3	3	0	0	1	1	1	0	2	1	1	0
pobierające świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	0	0	36	18	0	0	34	16	0	0	33	17	0	0	31	16
pobierające rentę socjalną	x	x	10	5	x	x	1	0	x	x	9	5	x	x	11	6
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	11	10	0	0	15	14	1	0	15	13	1	0	12	11	1	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r.

Wśród niepełnosprawnych osoby długotrwale bezrobotne stanowią 62,4% wszystkich bezrobotnych niepełnosprawnych z Łomży. Najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni niepełnosprawni poprzednio pracujący. W maju 2014r. było ich 324, co stanowi aż 93,6% ogółem zarejestrowanych osób niepełnosprawnych.

Dokonując analizy bezrobotnych niepełnosprawnych według wieku należy stwierdzić, że największa liczba bezrobotnych w Łomży jest w wieku 45-54. Jest to grupa licząca na koniec maja 2014r. 125 osób, w tym 73 kobiety, co stanowi 36,1% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych z Łomży. Drugą najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 55-59, liczącą 88 osób, w tym 43 kobiety, co stanowi 25,4% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych z Łomży.

Tabela Nr 6
Struktura wg wieku osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2011r.				2012r.				2013r.				Maj 2014r.				
	Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	324	151	49	24	358	171	50	22	370	179	49	26	346	165	48	24	
Wiek	18-24	14	5	5	2	13	7	1	1	13	7	1	1	13	5	0	0
	25-34	41	18	11	6	34	16	12	5	31	13	9	3	32	14	13	6
	35-44	52	29	8	5	55	27	14	5	52	28	15	9	48	26	14	9
	45-54	123	59	14	7	128	68	11	7	131	76	13	7	125	73	11	5
	55-59	78	40	9	4	100	53	10	4	108	55	11	6	88	43	10	4
	60 i więcej lat	16	x	2	x	28	x	2	x	35	0	0	0	40	4	0	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r

W latach 2011 – 2013 i w maju 2014r najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Na koniec maja 2014r. było ich razem 211 osób. Stanowili oni 61,0% omawianej kategorii bezrobotnych.

Z analizy powyższej struktury wynika, że 62,4% zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych posiada wykształcenie poniżej średniego. Z wykształceniem wyższym zarejestrowanych było tylko 21 osób i 11 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Tabela Nr 7
Struktura wg wykształcenia osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2011r.		2012r.		2013r.		maj 2014r.	
	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	324	49	358	50	370	49	346	48

Wykształcenie	Wyższe	23	8	19	8	26	10	21	11
	Policealne i średnie zawodowe	77	13	94	15	94	7	85	8
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Średnie ogólnokształcące	28	6	26	5	22	2	24	3
	w tym specjalne	0	1	0	0	0	0	0	0
	Zasadnicze zawodowe	93	14	105	13	119	20	107	15
	w tym specjalne	9	2	5	2	3	1	4	1
	Gimnazjalne (i poniżej)	3	0	2	0	2	0	5	0
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	100	8	112	9	107	10	104	11
	w tym specjalne	5	0	3	0	6	1	7	1

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r

Generalizując należy stwierdzić, że poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych z Łomży zarejestrowanych w Urzędzie jest na dość niskim poziomie. Niski poziom wykształcenia dodatkowo, obok uwarunkowań zdrowotnych, ogranicza istotnie możliwości skutecznej aktywizacji zawodowej tej grupy.

Tabela Nr 8

Struktura wg stopnia niepełnosprawności osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie		2011r.		2012r.		2013r.		maj 2014r.	
		Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych		324	49	358	50	370	49	346	48
Stopień niepełnosp.	znaczny	2	9	5	3	3	4	4	4
	umiarkowany	39	29	52	32	59	28	57	34
	lekki	283	11	301	15	308	17	285	10
Rodzaj niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	5	0	2	0	2	0	2	0
	Choroby psychiczne	48	8	37	10	41	7	40	11
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	16	7	23	6	31	6	24	7
	Choroby narządu wzroku	23	7	22	6	26	4	27	3
	Upośledzenia narządu ruchu	134	12	160	12	167	16	139	13
	Epilepsja	7	3	8	2	8	3	9	2
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	33	2	38	3	30	2	33	2
	Choroby układu pokarmowego	6	0	8	0	9	0	10	0
	Choroby układu moczowo-płciowego	2	0	4	0	5	0	2	0
	Choroby neurologiczne	13	5	11	7	13	7	18	8
	Inne	36	4	45	4	37	3	41	2
	Nieustalony	1	1	0	0	1	1	1	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r

Wśród niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w Łomży w latach 2011- maj 2014 najwięcej osób posiadało stopień niepełnosprawności lekki. Na koniec maja 2014r. takich osób było 285. Grupa ta stanowiła 82,4% omawianej

kategorii. Natomiast wśród bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy najwięcej osób posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności. Na 31.05.2014r. takich osób było 34 czyli 70,8%. Rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, neurologiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, wzroku, upośledzenia narządu ruchu, epilepsja, choroby układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego.

Tak duży udział osób z lekkim stopniem niepełnosprawności jest szansą dla tej kategorii zarejestrowanych na skuteczną aktywizację zawodową pod warunkiem określenia właściwych kierunków kształcenia bądź przekwalifikowania. Istotne jest również skorelowanie oczekiwań osób niepełnosprawnych i preferencji pracodawców skłonnych zatrudniać osoby niepełnosprawne.

Tabela Nr 9

Struktura wg stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2011r.		2012r.		2013r.		maj 2014r.	
	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	324	49	358	50	370	49	346	48
Staż pracy ogółem	do 1 roku	4	31	2	31	5	33	7
	1-5	9	53	8	38	7	45	7
	5-10	7	44	10	48	6	43	6
	10-20	10	80	13	90	14	85	14
	20-30	9	102	8	103	7	90	4
	30 i więcej lat	0	25	1	35	2	27	1
	bez stażu	10	23	8	25	8	23	9
Wg czasu pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	2	24	2	19	3	16	0
	1-3	7	39	6	54	9	30	5
	3-6	12	58	7	57	4	55	6
	6-12	7	63	8	64	3	75	8
	12-24	6	73	15	70	11	65	9
	pow. 24 miesięcy	15	101	12	106	19	105	20

Źródło: Sprawozdanie MPIPS-07 za 2011-maj 2014r.

W latach 2011- maj 2014 najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni niepełnosprawni posiadający staż pracy 10-20 lat i 20-30 lat. Na koniec maja grupa ta łącznie liczyła 175 osób i stanowiła 50,6% omawianej kategorii bezrobotnych. Drugą co do liczebności jest grupa posiadająca staż pracy od 1 do 5 lat – 45 osób (13,0%).

Najliczniejszą grupą bezrobotnych niepełnosprawnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2011- maj 2014 byli niepełnosprawni oczekujący na zatrudnienie powyżej 24 miesięcy. Na koniec omawianego okresu jej liczebność wynosiła 105 osób i stanowiła 30,3% omawianej populacji bezrobotnych.

W w ciągu pięciu miesięcy 2014. do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 170 bezrobotnych (w tym 78 kobiet) z terenu miasta Łomża. Status bezrobotnego z przyczyn zakładów pracy uzyskały 2 osoby – mężczyźni. „Odplyw” bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy wyniósł 192 osoby i był wyższy od „naplywu” o 22 osoby. Główne przyczyny „odplywu” z bezrobocia przedstawiono w Tabeli Nr 10.

Tabela Nr 10

„Naplyw” i „odplyw” osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2011r.				2012r.				2013r.				maj 2014r.			
	Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Bezrobotni niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Osoby włączone do ewidencji osób bezrobotnych	360	181	41	16	452	229	33	14	431	220	32	12	170	78	16	4
Osoby wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych	345	178	39	13	412	202	38	19	431	223	31	8	192	89	19	6

z tego	podjęcie pracy	161	84	0	0	185	83	0	0	194	98	0	0	73	22	0	0	
	z tego	praca subsydiowana	18	8	0	0	54	21	0	0	46	22	0	0	21	6	0	0
		praca niesubsydiowana	143	76	0	0	131	62	0	0	148	76	0	0	52	16	0	0
	rozpoczęcie szkolenia	1	1	0	0	5	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	
	rozpoczęcie stażu	19	11	0	0	33	20	3	2	32	22	2	2	39	23	3	1	
	rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	7	6	x	x	9	4	x	x	9	3	x	x	1	0	x	x	
	podjęcie nauki	0	0	0	0	2	1	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	
	odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	1	1	x	x	2	1	x	x	3	1	x	x	0	0	x	x	
	rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	60	29	31	9	46	14	29	13	51	29	26	5	18	13	8	2	
	utrata statusu osoby niepełnosprawnej	59	29	5	2	64	33	6	4	76	38	2	0	31	17	5	2	
	inne	37	17	3	2	66	45	0	0	65	31	1	1	28	14	3	1	

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r.

Podstawowym powodem wyłączeń niepełnosprawnych z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy. Urząd w miarę swoich możliwości oferował tym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi. W 2014r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 62 bezrobotnych niepełnosprawnych, co stanowiło 32,3% odpływu niepełnosprawnych bezrobotnych w tym okresie. W związku ze zmieniającą się strukturą zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych systematycznie zwiększa się liczba aktywizowanych osób niepełnosprawnych.

W ciągu pięciu miesięcy 2014r. pracodawcy zgłosili do Urzędu 65 ofert pracy dla osób niepełnosprawnych z Łomży. Wśród tej liczby 32,3% ofert (21) stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Tabela Nr 11
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Wyszczególnienie		2011	2012r.	2013r.	maj 2014r.
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		88	132	176	65
z tego	staże	0	11	13	6
	przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0	0
	prace społecznie użyteczne	0	7	4	0
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	0	0	0	0
	subsydiowanej	20	40	32	21
	z sektora publicznego	0	9	5	3
	sezonowej	9	10	7	20

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2011-maj 2014r.

Na podstawie analizy zgłoszonych ofert pracy trudno jest określić oczekiwania lokalnych pracodawców co do grup zawodowych zatrudnianych osób niepełnosprawnych. W przeważającej większości są to pojedyncze propozycje pracy w poszczególnych zawodach. Trudno na tej podstawie próbować przewidzieć kierunki szkoleń i przekwalifikowań zawodowych dla tej kategorii klientów urzędu pracy, by ją skutecznie zawodowo zaktywizować. Nie bez znaczenia na zainteresowanie pracodawców osobami niepełnosprawnymi, jako pracownikami, wpływa bardzo niski stopień wykształcenia tej grupy oraz posiadane niskie kwalifikacje zawodowe. Jednakże należy również podkreślić fakt, że w ostatnich latach zwiększyła się ilość ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla osób niepełnosprawnych.

Reasumując. Istnieje szereg barier, które niekorzystnie wpływają na liczbę pracujących niepełnosprawnych w Łomży. Większość ma charakter systemowy. Przykładem może być niejasność i zmienność przepisów prawa, czy nieefektywny i nieadekwatny system kształcenia. Z drugiej strony mamy jednak do czynienia z barierami o charakterze jednostkowym takimi jak np. postawa wobec pracy, czy stereotypowe myślenie na temat osób niepełnosprawnych.

Niepokojące jest zwłaszcza to, że mimo znacznego wzrostu zatrudnienia wspieranego ze środków publicznych w ostatnich latach, większość osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wciąż pozostaje poza rynkiem pracy. Tymczasem aktywność zawodowa jest jednym z najlepszych sposobów na rehabilitację, wyjście z izolacji i ogólną poprawę jakości życia osób

niepełnosprawnych. Wyjątkowo źle pod względem zatrudnienia niepełnosprawnych jest w administracji publicznej. W łomżyńskich urzędach i instytucjach publicznych osoby niepełnosprawne stanowią średnio ok. 0,6% zatrudnionych, czyli 1/10 tego, co powinny. Pomimo, że niepełnosprawni mają pierwszeństwo przyjęcia do pracy w administracji publicznej pod warunkiem, że znajdą się w piątce najwyższej ocenionych kandydatów.

Przed zatrudnieniem osób niepełnosprawnych odstraszaają przedsiębiorców ciągle zmieniające się przepisy. To właśnie liczne i w dużej części niekorzystne zmiany prawa powodują, że już teraz coraz częściej rezygnują oni z prowadzenia zakładów pracy chronionej i nie powstają nowe. Niewielkim pocieszeniem dla pracodawców wydaje się być zwiększenie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, gdyż osoby te stanowią mniejszość wśród pracujących niepełnosprawnych. Co więcej, z całą pewnością nie zachęci to pracodawców do zatrudniania osób z większym stopniem niepełnosprawności (wynika to z ograniczonych możliwości ich zatrudnienia spowodowanych niepełnosprawnością).

Jest też druga strona medalu, o której w tym miejscu należy wspomnieć. Jest nią wykształcenie. Osoby niepełnosprawne wbrew tendencjom rynkowym i edukacyjnym, coraz częściej wybierają zasadnicze szkoły zawodowe. W konsekwencji, niepełnosprawni wciąż zdobywają zawody, na które istnieje bardzo małe zapotrzebowanie na łomżyńskim rynku pracy, a ich duży odsetek pozostaje poza rynkiem pracy zasilając szeregi świadczeniobiorców lub też wykonuje proste prace pomocnicze. Decyzje o wyborze konkretnej ścieżki kształcenia są przypadkowe, podporządkowane ofercie edukacyjnej (która jest zdecydowanie zbyt wąska), a nie możliwościom i zainteresowaniom.

Jednym z problemów, który składa się na ogólnie złą sytuację osób niepełnosprawnych na łomżyńskim rynku pracy jest typowe dla zdecydowanej większości zatrzymanie się ścieżki edukacyjnej na poziomie edukacji szkolnej. Osoby niepełnosprawne, w szczególności bierne zawodowo niezmiernie rzadko korzystają z form kształcenia ustawicznego. Z drugiej strony szkolenia te są bardzo często niedostosowane (np. bariery infrastrukturalne, zły dojazd) do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podejmując działania aktywizujące osoby niepełnosprawne na łomżyńskim rynku pracy należało by w przyszłości zastosować przynajmniej trzy fundamentalne zasady nowego podejścia do problemu aktywizacji tych osób (niezależnie od rodzaju niepełnosprawności). Są to:

- **Gruntowna diagnoza** – działania muszą być oparte na znajomości potrzeb zarówno samych osób niepełnosprawnych, jak i ich otoczenia. W takim rozumieniu np. tematyka szkoleń powinna być dobierana na podstawie wiedzy o zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców, a kierunki kształcenia w szkołach specjalnych powinny ewoluować wraz z zmieniającą się specyfiką rynku pracy.
- **Indywidualizacja działań** – działania muszą mieć mniej masowy, a bardziej zindywidualizowany i dopasowany charakter. Badania pokazują, iż potrzeby i sytuacja osób niepełnosprawnych są bardzo różne. Z tego punktu widzenia bardziej efektywne będą te programy, które adresowane będą do mniejszej liczby osób, a traktować będą problem bardziej wnikliwie, niż programy skierowane do większej liczby osób, a działające tylko na najbardziej podstawowym wymiarze.
- **Kompleksowość działań** – działania muszą integrować różne obszary i formy wsparcia. Złożoność uwarunkowań aktywności zawodowej, implikuje taki sam charakter jej przeciwdziałań – skierowany na likwidowanie różnorodnych barier zarówno o charakterze wewnętrznym jak i zewnętrznym. W takim rozumieniu, bezcelowe jest organizowanie szkoleń dla niepełnosprawnych mieszkańców terenów wiejskich bez zapewnienia im możliwości dojazdu na nie, lub też organizowanie doradztwa zawodowego bez idącego w ślad za nim programu szkoleniowego. Kompleksowość działań powinna również odnosić się do włączania w proces aktywizacji różnych grup, np. pracodawców, pracowników instytucji rynku pracy, nie tylko samych niepełnosprawnych.
- **Łatwość obsługi** – warunki finansowania i udziału nie mogą stanowić kosztu i ryzyka większego od korzyści wynikających z partycypacji w działaniu.

5. Podejmowane działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Zgodnie z art. 9 ust.1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy / Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm. / do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy między innymi udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe. Dotyczy to również osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy. Osoby takie mają prawo do korzystania ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia.

Art. 49 ustawy uznaje osoby niepełnosprawne za znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zatem wymagające szczególnych działań. Do tej szczególnej grupy bezrobotnych należą również m. in. osoby młode do 25 roku życia, osoby, które ukończyły 50 rok życia, długotrwale bezrobotni, osoby bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią ponad 90 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Rozwiązanie to przestaje obowiązywać w dniu 27 maja 2014 roku, od tej daty obowiązywać będą nowe rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw / Dz. U. z dnia 12 maja 2014 r., poz. 598/.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, realizując swoje zadania ustawowe związane z ograniczaniem i przeciwdziałaniem bezrobociu, czynnie włącza się w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z bezrobociem ze szczególnym

uwzględnieniem osób młodych i niepełnosprawnych. Struktura dotychczasowych celów polityki przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom była złożona i obejmowała i obejmuje łagodzenie skutków bezrobocia przez czasową aktywizację tych bezrobotnych w ramach aktywnych programów rynku pracy, tj.:

- roboty publiczne,
- prace interwencyjne,
- staże,
- szkolenia i przekwalifikowanie bezrobotnych,
- prace społecznie użyteczne,
- refundację wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy,
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej,
- doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w 2014r. realizuje następujące projekty i programy, w ramach których kierowane są między innymi osoby do 30 roku życia i osoby niepełnosprawne z miasta Łomża:

"Aktywni i efektywni" (EFS)

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży realizuje projekt „Aktywni i efektywni” w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kolnie Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie w ramach: Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałania 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 185 osób bezrobotnych (111 kobiet i 74 mężczyzn) zarejestrowanych w PUP w Łomży, PUP w Kolnie i PUP w Zambrowie do 30 czerwca 2015 r.

Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia.

Grupą docelową stanowią 185 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Łomży, PUP w Kolnie, i PUP Zambrowie.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w ramach otrzymanych środków finansowych objął wsparciem 82 osoby bezrobotne (49 kobiet i 33 mężczyzn), w tym:

- 27 os. będzie zamieszkiwać miasto Łomża;
- 55 os. będzie zamieszkiwać powiat łomżyński;
- 19 os. będą to osoby po 50 roku życia;
- 63 os. będą to osoby poniżej 30 roku życia.

Formy wsparcia:

- Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania;
- Staże na okres 6 miesięcy.

Rekrutacja do projektu w PUP w Łomży:

I. Grudzień 2013 r. – 28 os. Bezrobotnych

II. Maj 2014 r. – 27 os. Bezrobotnych

III. Wrzesień 2014 r. – 27 os. bezrobotnych

Okres realizacji projektu: 01.11.2013 r. – 30.06.2015 r.

Wartość projektu: 1 799 671,50 zł, w tym:

PUP Łomża - 799 890,50 zł

PUP Kolno - 499 890,50 zł

PUP Zambrów – 499 890,50 zł

„Nowe Perspektywy” (EFS)

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży już siódmy rok rozpoczął realizację projektu systemowego „Nowe Perspektywy” w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałania 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Łomży.

W 2014 roku wsparcie otrzyma 686 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Łomży i mogą one skorzystać z następujących instrumentów i usług rynku pracy:

- Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania - wszyscy uczestnicy projektu;
- Staże - 453 os.
- Prace interwencyjne - 98 os
- Szkolenia - 40 os
- Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - 90 os.
- Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy - 45 os.

Dodatkowo refundowany będzie koszt dojazdu do miejsca szkolenia lub odbywania stażu, o ile szkolenie lub staż odbywa się poza miejscem zamieszkania bezrobotnego i jest udokumentowane załączonymi biletami.

Okres realizacji projektu: 01.01.2008 r. – 31.12.2013 r.

Wartość projektu: 7 428 480,00 zł, w tym:
 Kwota dofinansowania z EFS - 6 805 200,00 zł
 Wkład prywatny- 623 280,00 zł

„Twoje życie – twój wybór” (EFS)

PUP Łomża realizować będzie Projekt „Twoje życie – twój wybór” w partnerstwie z PUP w Kolnie i PUP w Zambrowie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

PUP-y uzgodniły następujący podział środków finansowych na realizację Projektu w ramach kwoty dofinansowania Projektu w łącznej kwocie 2 178 800,00 PLN :

- 1) PUP Kolno 639 600,00 PLN;
- 2) **PUP Łomża 996 500,00 PLN;**
- 3) PUP Zambrów 542 700,00 PLN.

Termin trwania projektu – od 01.05.2014r. do 30.04.2015r.

Powiat Łomżyński (Powiatowy Urząd Pracy w Łomży) skieruje w ramach projektu 117 bezrobotnych na staż 6 miesięczny, w tym:

- 20 % będą stanowić osoby powyżej 50 roku życia (23 osoby)
- 80 % będą stanowić poniżej 30 roku życia (94 osoby)
- co najmniej 34% uczestników (40 osób) zostanie skierowanych na staż w ramach tzw. „zielonych miejsc pracy”
- co najmniej 90 % uczestników/uczestniczek objętych stażem zakończy udział w projekcie (105 osób).

Ponadto :

- najwyżej 37 uczestników będzie zamieszkiwać na terenie miasta Łomża
- co najmniej 38 osób będzie zamieszkiwać powiat łomżyński

Uzyskanie efektywności zatrudnieniowej - co najmniej 45% grupy docelowej (53 os.) uzyska zatrudnienie w okresie realizacji projektu, na co najmniej 3 miesiące.

„Ścieżki rozwoju” (Rezerwa ministra)

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży realizuje program finansowany z dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra.

Uczestnicy programu: osoby bezrobotne do 25 roku życia z terenu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Program „Ścieżki rozwoju” przewiduje następujące wsparcie dla jego uczestników:

1. **Pośrednictwo pracy z opracowaniem IPD dla 37 os.**
2. **Poradnictwo zawodowe z opracowaniem IPD dla 37 os.**
3. **Staż - 15**
4. **Prace interwencyjne - 10**
5. **Roboty publiczne - 12**

Okres realizacji programu:

01.03.2014 r. – 31.12.2014 r.

Przyznana kwota ze środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra:

316 400,00 zł.

ALGORYTM

Lp.	Zadanie	Algorytm	
		Ilość osób	Kwota /PLN/
1.	Staż	67	628 200,00
2.	Prace interwencyjne	25	306 000,00
3.	Roboty publiczne	99	1 424 000,00
4.	Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy	2	40 000,00
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	0,00

6.	Zwrot składek ZUS dla spółdzielni socjalnej *	30	171 900,00
7.	Prace społecznie użyteczne	50	60 400,00
8.	Zatrudnienie wspierane dla absolwentów CIS **	4	40 000,00
9.	Szkolenia ***	63	118 000,00
Ogółem		340	2 788 500,00

Wymienione wyżej działania są kontynuacją z lat poprzednich. Znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy / Dz .U. z dnia 12 maja 2014, poz. 598/ nie zwiększa szans na zatrudnienie czy udzielenie innej pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom młodym zarejestrowanym w PUP. Dotychczasowe rozwiązanie tj uwzględnienie w art. 49 naszej ustawy tych osób, za będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i dzięki temu mogły być kierowane do aktywizacji – przestaje obecnie obowiązywać. Do poszczególnych form aktywizacji, po zmianach w ustawie , będziemy kierować bezrobotnych zgodnie z Indywidualnym Planem Działania, który będzie opracowywany dla każdej osoby zarejestrowanej w Urzędzie. Niepełnosprawność, czy młodość będzie jednym z elementów mających wpływ na rodzaj IPD. Jednakże dopiero praktyka pozwoli ocenić, czy nowy sposób aktywizacji przełoży się na wyższy stopień aktywizacji tych grup bezrobotnych.

Zadania do realizacji w 2014r.:

1. Kontynuacja działań PUP w zakresie wsparcia osób młodych i niepełnosprawnych .
 - realizacja podstawowych usług rynku pracy / udzielanie porad przez doradców zawodowych, organizowanie szkoleń w celu zwiększenia ich szansy na uzyskanie zatrudnienia, aktywności zawodowej oraz podwyższenia kwalifikacji zawodowych, organizowanie giełd pracy /
 - aktywizacja z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy / staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, przyznanie jednorazowych środków na uruchomienie działalności gospodarczej, kierowanie osób bezrobotnych na doposażone stanowisko pracy, realizacja prac społecznie użytecznych/.
2. Wspieranie edukacji ustawicznej osób młodych i niepełnosprawnych.
 - umożliwienie uzyskania kwalifikacji zawodowych w formie kursów i szkoleń realizowanych w systemie kształcenia ustawicznego oraz prowadzenie szkoleń z zakresu kompetencji społecznych.
3. Wspieranie podmiotów rozwijających zatrudnienie wspierane, chronione, spółdzielczość socjalną oraz innych podmiotów ekonomii społecznej.
4. Tworzenie partnerstwa instytucji publicznych i niepublicznych ukierunkowanego na pomoc osobom młodym i niepełnosprawnym.

W celu usprawnienia obsługi osób niepełnosprawnych Dyrektor PUP wydał Zarządzenie Nr 7/12 z dnia 28 marca 2012r. w sprawie obsługi osób uprawnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży przy wykorzystaniu środków wspierających komunikowanie się. Dzięki temu osoba uprawniona może m.in. skorzystać z pomocy tłumacza języka migowego. Informacje na ten temat dostępne są na witrynie www.pup.lomza.pl.

Podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży działania aktywizacyjne z pewnością wpływają na poprawę sytuacji na łomżyńskim rynku pracy. Zmieniający się rynek pracy nadal jednak wymaga podejmowania szeregu działań na rzecz zmniejszania bezrobocia oraz przywracania na rynek pracy licznej grupy osób pozostających biernymi zawodowo. Szczególnie istotnego znaczenia nabiera to w sytuacji prognozowanego starzenia się społeczeństwa gmin, które już dziś jest widoczne oraz pozostawania w rejestrze bezrobotnych osób, które mają największe problemy w znalezieniu zatrudnienia z uwagi na posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, czy czas pozostawania bez pracy. Przy powyżej opisanych tendencjach demograficznych i prognozach, aktywizacja i zatrzymanie na rynku pracy tych osób nabiera szczególnej wagi.

Pomoc tej grupie klientów jest szczególnie trudna i wymaga wielu specjalistycznych działań ze strony doradców zawodowych, psychologów, pedagogów, lekarzy medycyny pracy oraz pracowników socjalnych. Dlatego istniejąca ścisła współpraca pomiędzy Urzędem, instytucjami pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi pozwoli podejmować działania w celu budowania partnerskiej platformy pomocy.

Sporządziła: Hanna Huszcza
Łomża 12.06.2014r.